

Kultur / **Bøger**

Når stamtræet slår knuder

Illustration: Pernille Kløvedal Helweg. Udsnit fra bogens forside.

ANMELDELSE / 29.09.16

Set fra børnehøjde portrætterer 'Mor og Busser skal skilles' det moderne familieliv som på én gang enkelt og kompliceret, lavpraktisk og poetisk.

Lea Tolstrup

Når man åbner *Mor og Busser skal skilles* er det første man ser et stamtræ. Bevæger man sig længere ind i bogen viser det sig, at stamtræet er ret anvendeligt for forståelsen af fortællingen, der kaster om sig med både nye og gamle relationer. For stamtræet, der kortlægger familien i romanen, består ikke bare af far, mor og børn, men af 2 mødre, 2 børn, 3 kollektivister, 1 ekskæreste og endnu en dame, der kommer meget på den lesbiske bar Vela. Det er ikke altid let at holde tungen lige i munden, når de moderne familierelationer skal forklares, men det gør ikke forklaringen mindre morsom. Tværtimod.

Mor og Busser skal skilles er opfølgeren til romanen *Mor og Busser* fra 2014. I *Mor og Busser* møder læseren mor, der har født romanens jeg-fortæller og hendes tvillingsøster Emma efter at have betalt i dyre domme for at få sat en haletudse op i sig hos en sød læge i Københavns Nordvest-kvarter. Mor er gift med Busser, som er den anden mor i den lesbiske kernefamilie, men som i bøgerne altid kaldes for Busser. I *Mor og Busser skal skilles* går kernefamilien i opløsning og bliver til noget helt andet. Stamtræet udvides.

Ligesom i *Mor og Busser* er *Mor og Busser skal skilles* fortalt af den ene af de to tvillingepiger. I takt med jeget forsøger man som læser at hitte ud af, hvordan den iturevne kernefamilie kan sammensættes på nye måder:

»Så siger Busser, at man aldrig skal gå fra sin kone, før man har fundet en anden, der kan samle ens IKEA-møbler, og så siger mor, at når sandheden skal frem, så var hun ret træt af at samle Bussers IKEA-møbler, og derfor er det sådan set fint at overlade besværet til nogle andre; hun ville bare ønske, at Busser havde brugt sin fantasi og fundet en, der ikke allerede *havde* samlet IKEA-møbler for visse andre i familien, og så siger Busser, at nu hvor emnet er oppe, kan Emma og mig lige så godt få hele historien«

Hele historien – eller i hvert fald den som præsenteres for jeget – er, at Busser er blevet kærester med Carl og Gustavs mor, som engang var mors kæreste inden de alle sammen blev venner. Næsten samtidig er mor blevet kærester med Maja, som ikke har været kærester med Busser, men med rigtig mange af Bussers venner. Det er ikke helt lige til, men som jeget får det forklaret: »i det virkelige liv, siger Busser, der kan man godt blive nødt til at skifte prinsessen ud en gang imellem, men derfor kan det altså sagtens ende med at blive en rigtig fin historie alligevel.«

Det er et utrolig fint greb fra Kristina Nya Glaffeys side at lade barnet føre ordet. Den moderne familie og de indviklede familieforhold, der følger med, bliver ofte problematiseret i den offentlige debat, men er i romanen forfriskende lavpraktisk forklaret fra børnehøjde. Det handler om på hvilken side af Nørrebroparken man skal spise sit lørdagsslik og hvordan man skal tegne sit hus ovre i skolen. Resultatet er morsomt og til tider nærmest poetisk, når det virkelig komplicerede udlægges enkelt, men uden at forsimples:

»Busser siger også, at når man er lille, så er det, som om der bor en hel masse mennesker inde i en, som skiftes til at bestemme, hvad man vil gå til, og hvem man bedst kan lide at lege med, og hvad man vil være, når man bliver stor, og langsomt, som man bliver ældre, så begynder alle menneskene inde i en at lægge puder over ansigtet på hinanden eller tage sovemedicin eller drukne sig selv i badekarret, og til sidst er der kun en overlevende tilbage til at bestemme, hvilket fag man skal læse på universitetet, og hvad man skal spise til aftensmad«

Romanen er fyldt med forældrenes fine forklaringer, der illustrerer, hvordan det at være et moderne menneske i en moderne familie er noget både børn og voksne skal lære at forstå. Udover at kigge frem mod nye familieformer ser romanen også tilbage mod børnenes bedsteforældre og viser med de skiftende beskrivelser, hvordan familie er noget, der flytter sig over tid og som kan se ud på virkelig mange forskellige måder. For familie er ikke noget, der bestemmes af hvordan man bor eller hvilket køn man har: det er noget oppe i hovedet man kan forsøge – men aldrig rigtig have held til - at flygte fra. Familie betyder med romanens egne ord at *nissen flytter med*.

Nissen er et eksempel på romanens hyppige brug af metaforer og billedsprog. Bogen er fyldt med voksne ord som *den sociale rangstige* og *girafsprø* »som er et sprog, man bruger, når man gerne vil sige noget meget ubehageligt til nogen på en sød måde«. Alle de svære ord akkompagneres i romanen af fine illustrationer af billedkunstner Pernille Kløvedal Helweg, som har illustreret alle de voksne og abstrakte begreber jeget konstant forsøger at finde rundt i. Illustrationerne understreger, ligesom forældrenes

forklaringer, hvordan de voksnes verden er fuld af mærkværdige vendinger. Sproget får en metafunktion, hvor både de voksne i romanen og den voksne læser bliver nødt til at reflektere over, hvad de ord vi slynger om os med egentlig betyder, når de skal forklares for et barn. Det er de ærlige forklaringer i *Mor og Busser skal skilles* som gør den til lattervækkende læsning. Særligt beskrivelserne af den kreative klasse som både mor og Busser, henholdsvis skuespiller og forfatter, er en del af, er befriende selvironiske. Man kan hurtigt ende med at grine lidt af sig selv, hvis man også er én af dem som synes, at Nørrebro bare er lidt bedre end andre bydele og at ens kaffe smager lidt bedre, hvis den koster 30 kroner for meget og er serveret i et flot keramisk krus.

Det fremgår af genrebetegnelsen på forsiden, at *Mor og Busser skal skilles* er en romantisk tragedie. Og tragisk er det, når kærligheden mellem de voksne forsvinder og børnefamilien pludselig deler sig i to dele på hver sin side af Nørrebroparken. Men ud af tragedien vokser både det fine og poetiske og det helt igennem grinagtige. *Mor og Busser skal skilles* er et eksempel på, hvordan livet leves et eller andet sted imellem at græde af smerte og græde af grin og på. Den moderne familie er mere kompliceret end dengang bedstefar var barn, men man kan altså sagtens skrive en rigtig fin historie om den alligevel.

FAKTA

Kristina Nya Glaffey &
Pernille Kløvedal
Helweg (ill.)

*Mor og Busser skal
skilles*

Forlaget Gladiator

125 sider, 249 kr.